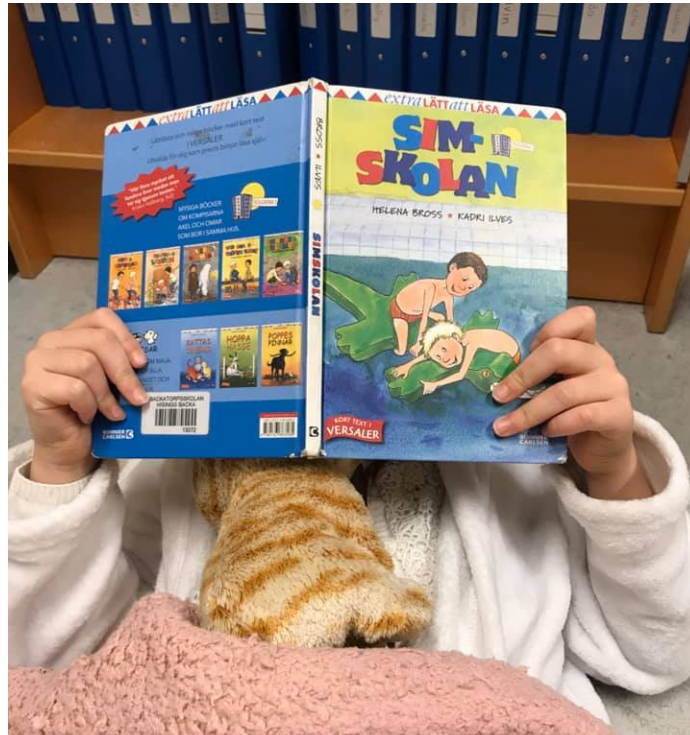

LÄSLUST OCH SKOLBIBLIOTEK

PLAN FÖR BACKATORPSSKOLAN

Under många år har vi utvecklat skolbiblioteksverksamheten till en mycket god kvalitetsnivå även i nationell jämförelse. Eleverna på Backatorpsskolan har hög måluppfyllelse i ämnet svenska. Vi tror att detta till stor del beror på skolans läsfrämjande insatser och god undervisning som främjar söklust, läslust och förmedlingslust. Skolbiblioteket har ett rikt utbud av både skönlitteratur och facklitteratur och vår satsning på att ha det bemannat med en skolbibliotekarie främjar läslust. Denna plan är en vägledning för Backatorpsskolans personal i arbetet med läslust både i undervisningen och i skolbiblioteket.

Backatorpsskolan, Båtsman Kapers Gata 5, 422 57 Hisings Backa
www.backatorpsskolan.se
Senast uppdaterad | 2022-06-28

PLAN FÖR LÄSLUST OCH SKOLBIBLIOTEK

Skolbibliotek är ett av skolans prioriterade områden. Tillsammans med skolans bibliotekarier har lärare och fritidspedagoger tagit fram denna plan där aktiviteter för läslust beskrivs årskurs för årskurs. En gång per termin diskuteras planen vid ett kategorimöte. Planen revideras årligen av ledning, skolans förstelärare och skolbibliotekarier. Det som beskrivs som läsfrämjande arbete i undervisningen i den här planen är lärarnas och fritidspedagogernas egna exempel.

Enligt skollagen ska alla skolor ha ett välfungerande skolbibliotek. Det har stor betydelse för elevernas måluppfyllelse i alla ämnen. Skolbibliotekets verksamhet ska enligt läroplanen användas som en del i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens.

Vårt bibliotek är bemannat av skolbibliotekarie Sabina Ögren samt lärare Nea Eliasson under skoldagen och ska fungera som ett nav för söklust, läslust och förmedlingslust. Eleverna kan låna böcker att läsa såväl hemma som i skolan och använda bibliotekets läs- och studieplatser. Det finns tider i biblioteket som inte är uppbokade av klasser, för de som behöver hjälp med att hitta böcker eller att skriva ut. Skolbibliotekarien samverkar med arbetslagen kring lässtimulerande arbete samt ger gärna råd till vårdnadshavare i val av böcker att läsa med barnen. Skolans elever är med och påverkar vilka böcker som köps in till biblioteket, och i årskurs 2 och 5 får de besök av en författare eller illustratör under Litteraturveckan. På skolan finns också en läshund som vissa elever har möjlighet att träffa och läsa högt för. En läshund är utbildad terapihund och bidrar med det lugn och den trygghet en del elever behöver för att förbättra sin koncentrationsförmåga.

Arbetet med att stärka elevernas digitala kompetens sker på Backatorpsskolan framförallt inom ramen för lärarnas undervisning. På sikt hoppas vi kunna utveckla arbetet i den intelligande studieverkstaden för att stärka skolbibliotekets verksamhet i arbetet med digital kompetens. Denna plan fokuserar mestadels på läslust i bemärkelsen att läsa tryckta böcker och digitala läromedel. I skolans kvalitetsredovisning beskrivs arbetet med att stärka elevernas digitala kompetens.

“Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola kan använda såväl digitala som andra verktyg och medier för kunskapssökande, informationsbearbetning, problemlösning, skapande, kommunikation och lärande.”
Lgr 11, 2.2 Kunskaper

NYA SPRÅKET LYFTER

Skolans lärare i årskurs 1-6 använder Skolverkets material *Nya Språket lyfter*. Det är ett redskap för lärare och elever som tydliggör progressionen i elevernas språkutveckling med särskild tonvikt på läsutveckling. *Nya språket lyfter* är uppbyggt av detaljerade och systematiserade observationspunkter inriktade mot syfte, centralt innehåll, kunskapskravet i läsförståelse i årskurs 1 och kunskapskraven i årskurs 3 och 6 i ämnena svenska och svenska som andraspråk. I materialet finns tydliga avstämningar som underlättar

användningen. *Nya språket lyfter* ger i kapitel 5, "Vägar till läsning och skrivning", exempel på undervisningsaktiviteter årskurs för årskurs (s. 34-96 i lärarhandledningen.) Förskoleklassen använder *Hitta språket* som ett obligatoriskt stöd för att kartlägga elevers kunskaper i språklig medvetenhet.

SKOLANS MÅL

Alla elever på Backatorpsskolan ska ha tillgång till skolans bibliotek som en viktig del i sitt lärande. Under sin tid på Backatorpsskolan ska eleverna genom vårt arbete med skolbiblioteket få:

- tillgång till ett stort utbud av varierad litteratur.
- god läsförståelse.
- grunden till ett livslångt intresse för litteratur.
- stimulera sin fantasi.
- känna lust och glädje för litteratur.

Läslust ska stimuleras av alla vuxna runt eleverna genom att de tillhandahåller en inspirerande läsmiljö med ett varierat bokbestånd, regelbunden högläsning samt andra aktiviteter kopplade till läsning, som t.ex. boksamtal. Skolbibliotekarien är en samarbetspartner till lärarna och bidrar till måluppfyllelsen på många olika sätt.

"Att bli läst för, att delta i samtal om det man läst tillsammans, att fundera över det man hört läsas och att uttrycka sig i bild eller genom dramatisering är såväl språkutvecklande som spännande och intressant. Under hela skoltiden betyder lärarens högläsning mycket för elevernas utveckling: av gemenskap, engagemang, ökande förtrogenhet med språkets skriftliga uttrycksformer, utveckling av ordförråd och inte minst för njutning av god högläsning!"
Nya språket lyfter (s. 34)

KUNSKAPSKRAV - Godtagbara kunskaper gällande läsning i slutet av årskurs 3

- Eleven läser bekanta och elevnära texter med flyt genom att använda lässtrategier på ett i huvudsak fungerande sätt.
- Eleven kommenterar och återger delar av innehållet och visar grundläggande läsförståelse. Eleven för också enkla resonemang om tydligt framträdande budskap i texterna.
- Eleven söker information ur någon anvisad källa och återger grundläggande delar av informationen i enkla faktatexter. Texterna innehåller egna formuleringar och grundläggande ämnesspecifika ord och begrepp som används så att innehållet klart framgår.

Alla klasser på skolan har en bestämd tid för bibliotek varje vecka. Fritidshemmen Skeppet och Fyren har också haft varsin bestämd eftermiddag i veckan i biblioteket under 2021/2022. Årskurs 4-6 har möjlighet till inomhusrast i biblioteket och Verkstan efter ett rullande schema. Eleverna har också möjlighet att påverka bokinköpen genom att lämna önskemål i en låda eller prata direkt med bibliotekarien. På följande sidor finns en översiktlig läsårsplanering med progression årskurs för årskurs.

FÖRSKOLEKLASS

Läsfrämjande arbete i undervisningen:

- Regelbunden högläsning, ibland med handdockor/rekvisita, böcker i Big Book-format eller bildspel.
- Dramatisera sagor.
- Måla och berätta sagor.
- Muntligt berättande.
- Arbete med poesi, rim och rytm utifrån *En bro av poesi*, en antologi med ett urval svenska dikter.

Läsfrämjande i skolbiblioteket varje vecka:

- Lära om hur biblioteket är uppbyggt, hur man hittar rätt bok och vilken typ av böcker man kan hitta i biblioteket (skillnaden mellan fakta och fiktion).
- Fokus på det lustfyllda genom att läsa sagor, roliga historier, rimsagor och olika faktaböcker.
- Uppmärksamma Astrid Lindgren och hennes verk.
- Smygstarta med lite källkritik genom att läsa olika "sant eller falskt"-berättelser.
- Bibliotekarien tipsar om lättlästa böcker från Lästrappans första steg för de som vill börja träna på att läsa själva.
- Lässugen på urplay.se.

Kartläggning enligt *Hitta språket* - uppmärksamma om eleven:

- ☐ visar intresse för högläsning.
- ☐ kan delta i samtal om text och bild.
- ☐ kan återge ett händelseförlopp.
- ☐ kan dela upp korta meningar i ord.
- ☐ kan urskilja första språkljudet i ord.
- ☐ kan dela upp enkla ord i språkljud.
- ☐ kan koppla samman bokstäver med deras namn och språkljud.

Tips på böcker att högläsa i Fsk:

- *Handbok för superhjältar* - Elias och Agnes Våhlund (Lärohandledning och bildspel finns)
- *Musse och Helium* - Camilla Brink (Lärohandledning och bildspel finns.)
- *Nina börjar skolan* (ht) och *Ninas sommarlov* (vt) - Emi Guner (Lärohandledning finns.)
- *Stora boken om Sandvargen* - Åsa Lind (Den första delen har frågor för diskussion)
- *Tandresan. Eller när Bella tappade en tand* - Eva Eriksson
- *Barnen i Kramdalen. En saga om integritet, tafsare och nättroll* - Andréas och Emelie Sjölander
- *Nollan och nätet Junior* - Caroline Engwall och Katarina Vintrafors (en bokserie som hittills finns i två delar. Om att våga berätta om jobbiga saker, om samtycke och integritet.)

Observera att läsning av *Handbok för superhjältar* (7 böcker hittills) och *Musse och Helium* (6 böcker hittills) med fördel får ta sin tid och räcka även in i årskurs 1.

Bok/böcker som finns i klassuppsättning:

- *En bro av poesi* - en antologi utgiven av Svenska Akademien. (Lärohandledning finns och på ur.se finns också tio av bokens dikter illustrerade/animerade.)

ÅRSKURS 1-3 - Läsfrämjande arbete i undervisningen:

- Regelbunden högläsning med Läsfixarna.
- Tid för egen läsning varje dag.
- Läslogg som fylls i hemma.
- Eleverna tipsar varandra om böcker.
- Klassrumsbibliotek.
- Veckans grej på tema barnboks författare.
- Läsmysdag med olika aktiviteter.
- Läs och använd faktaböcker.
- Lyssna på ljudböcker.
- Sagotärningar som högläsning.

ÅRSKURS 1

Läsfrämjande i skolbiblioteket varje vecka:

- Lånetid med bl.a. boktips, bokprat och högläsning med skolbibliotekarien och undervisande lärare.
- Samtal om skillnad mellan skönlitteratur och facklitteratur.
- Samtal om böcker man läst och egna tips.
- Scanna in egna lån.
- Hitta i biblioteket; bilderböcker, "Lästrappan" och lätta faktaböcker.
- Källkritik på ett lustfyllt sätt genom att läsa olika "sant eller falskt"-berättelser.
- Lässugen på urplay.se.
- Sagospelet "Skruvade sagor".
- Boksamtal utifrån en kortlek med frågor.

Observationspunkter A Nya språket lyfter

- A:1 Eleven visar uppmärksamhet vid högläsning.
- A:2 Eleven deltar i textsamtal och läser ord som helheter (logografisk läsning).
- A:3 Eleven bidrar med egna erfarenheter i textsamtalen och börjar använda ljudning i det egna läsandet.
- A:4 Eleven förstår det lästa och har knäckt läskoden.
- A:5 Eleven för enkla resonemang om textinnehållet och läser själv kortare elevnära texter.

AVSTÄMNING A (Avspeglar kunskapskraven i årskurs 1.)

Eleven har knäckt läskoden och visar förståelse för innehållet.

Tips på böcker att högläsa i åk 1:

- *Boken om att börja skolan* - Helena Bross
- *Musse och Helium* - Camilla Brink (Lärrarhandledning och bildspel finns.)
- *Handbok för superhjältar* - Elias och Agnes Våhlund (Lärrarhandledning och bildspel finns.)
- *Det fina med Kerstin* - Helena Hedlund (Lärrarhandledning finns.)
- *Knäckarbanketten* - Sara Bergmark Elfgren (Lärrarhandledning finns. Boken var Sveriges Radios julkalender 2020, och finns i dramatiserad version med egen lärrarhandledning.)
- *Operation slutstirrat* - Anna Pella (funktionsnedsättning, normer, mångfald. Lärrarhandledning.)

Bok/böcker som finns i klassuppsättning: - *En bro av poesi* - en antologi utgiven av Svenska Akademien. (Lärrarhandledning finns och på ur.se finns också tio av bokens dikter illustrerade/animerade.)

ÅRSKURS 2

Läsfrämjande i skolbiblioteket varje vecka:

- Lånetid med bl.a. boktips, bokprat och högläsning av olika typer av böcker med skolbibliotekarien.
- Samtal om varför man vill/bör läsa och på hur många sätt man utvecklas och förbättrar olika förmågor genom läsning.
- Träna på att dela med sig till varandra om man läst något riktigt bra.
- Källkritik på ett lustfyllt sätt genom att läsa olika "sant eller falskt"-berättelser.
- Låna själv på dator.
- Sagospelet "Skruvade sagor".
- Boksamtal utifrån en kortlek med frågor.

Observationspunkter B *Nya språket lyfter*

- B:1 Eleven kan sammanfatta textinnehåll och börjar utnyttja ortografiska helordsläsningen.
B:2 Eleven prövar att relatera egna erfarenheter till det lästa.
B:3 Eleven läser "på, mellan och utifrån raderna" vid egen läsning av elevnära texter.
B:4 Eleven använder olika lässtrategier som stöd i läsningen och läser enklare text med flyt.

AVSTÄMNING B

Eleven tar hjälp av flera olika sätt för att fördjupa förståelsen av det lästa, märker om det blir problem med förståelsen samt läser med hjälp av både ljudning och ortografisk helordsläsning.

Tips på böcker att högläsa i åk 2:

- *Jakten på Jack* (serie med 4 böcker) - Martin Olczak (Lärrarhandledning finns.)
- *Jordgubbsbarnen* - Sara Olausson (Lärrarhandledning finns.)
- *Maryam och mormorsmålet* - Minoo Shams (Lärrarhandledning finns.)
- *Monstret Frank* (serie med 3 böcker) - Mats Strandberg (Lärrarhandledning finns.)
- *Ishavspirater* - Frida Nilsson (Lärrarhandledning finns. Boken var Sveriges Radios julkalender 2012, och finns i dramatiserad version på sr.se)

Bok/böcker som finns i klassuppsättning:

- *En bro av poesi* - en antologi utgiven av Svenska Akademien. (Lärrarhandledning finns och på ur.se finns också tio av bokens dikter illustrerade/animerade.)
- *Vem är du? En bok om tolerans* - Pernilla Stalfelt

ÅRSKURS 3

Läsfrämjande i skolbiblioteket:

- Tillgång till biblioteket och skolbibliotekarien en bestämd tid varje vecka.
- Samtal om olika sätt man kan gå tillväga för att hitta "rätt" bok, betydelsen av att läsa på en lagom utmanande nivå samt resonemang kring varför man vill/bör läsa och på hur många sätt man utvecklas och förbättrar olika förmågor genom läsning.
- Samtal om olika genrer och vad som karaktäriserar dem.
- Boksamtal om den bok man nyss läst eller läser för närvarande utifrån en kortlek med enklare frågor.
- Eleverna tränar på att ge varandra tips om de läst något riktigt bra.
- Fortsatt arbete med källkritiskt tänkande.
- Sagospelet "Skruvade sagor".

Observationspunkter C *Nya språket lyfter*

C:1 Eleven läser för upplevelse och lärande.

C:2 Eleven läser ofta och regelbundet både korta och längre texter.

C:3 Eleven läser, förstår och tolkar innehåll i berättelser och faktatext.

C:4 Eleven läser texter av olika slag med flyt och använder oftast olika lässtrategier vid behov.

AVSTÄMNING C (Avspeglar kunskapskraven i årskurs 3.)

Eleven använder flera olika sätt att bemöta det lästa för att fördjupa förståelsen och läser med flyt både kortare och längre texter.

	Reportern Du kan ställa frågor före, under och efter läsning av text.
	Spågumman Du kan göra förutsägelser om vad texten kommer att handla om.
	Detektiven Du kan klargöra otydligheter, tolka och finna centrala idéer i de texter du läser.
	Cowboyen Du kan göra sammanfattningar av olika texter.
	Konstnären Du kan skapa inre bilder om budskap i olika verk samt beskriva din upplevelse av läsningen.

Tips på böcker att högläsa i åk 3:

- *Noelias hemlighet* - Caroline Engvall (Om säkerhet på sociala medier, i chattar och online-spel. En bokserie, *Nollan och nätet*, i hittills sex delar.) Här finns också Maria Duvas *Värsta bästa nätet* som ett underlag om man vill jobba mer fördjupat med detta.
- *Expedition Rädda Revet* - Christina Wahldén (Om klimatförändringar och jordens framtid. Lärarhandledning finns.)
- *Vargbröder* - Michelle Paver (Anknyter till storyline *Boplatsen*.)
- *Bröderna Lejonhjärta* - Astrid Lindgren
- *Historien om Bodri* - Hédi Fried (uppmärksamma förintelsens minnesdag 27 januari)
- *Pärlfiskaren* - Karin Erlandsson

Bok/böcker som finns i klassuppsättning:

- *Sixten* - Ulf Stark (Är filmatiserad.)
- *En bro av poesi* - en antologi utgiven av Svenska Akademien. (Lärarhandledning finns och på ur.se finns också tio av bokens dikter illustrerade/animerade.)
- *Hjärnstark Junior* - Anders Hansén och Mats Wänblad (Lärarhandledning finns.)

KUNSKAPSKRAV gällande läsning för betyget A i slutet av årskurs 6

- Eleven samtalar om bekanta ämnen på ett sätt som upprätthåller samtalen väl. Dessutom förbereder och genomför eleven muntliga framställningar med väl fungerande inledning, innehåll och avslutning och god anpassning till syfte och mottagare.
- Eleven läser skönlitteratur och sakprosatexter för barn och ungdomar med mycket gott flyt och visar mycket god läsförståelse. Dessutom sammanfattar eleven olika texter med god säkerhet. Eleven för också välutvecklade resonemang om tydligt framträdande budskap i olika texter.
- Eleven söker och väljer med god säkerhet information från ett avgränsat urval av källor och presenterar informationen med egna formuleringar och ämnesspecifika ord och begrepp. Eleven för välutvecklade resonemang om informationens användbarhet.

ÅRSKURS 4-6

Läsfrämjande arbete i undervisningen:

- Regelbunden högläsning och textsamtal.
- Enskild läsning med reflektion.
- Gemensamt läsprojekt av en bok som finns i klassuppsättning.
- Regelbundna läsläxor.
- Arbete med textkoppling, bl.a. samtal om texters budskap där eleverna knyter an till egna erfarenheter.
- Regelbunden möjlighet att läsa högt för en vuxen som observerar om eleven kan läsa längre texter och återge innehållet.
- Öva, både enskilt och i grupp, på att ta hjälp av ordens uppbyggnad för att underlätta läsflyt och läsförståelse.
- Träna på varierade sätt att läsa beroende på syftet med läsningen, exempelvis att sökläsa, översiktsläsa, upplevelseläsa eller närläsa och sammanfatta viktig information.
- Arbeta särskilt med sina valda böcker, presentera dem och författaren för klassen eller i mindre grupper. Diskutera med varandra och reflektera över skrivandet.

ÅRSKURS 4

Läsfrämjande i skolbiblioteket:

- Tillgång till biblioteket och skolbibliotekarien en bestämd tid varje vecka. Former och innehåll utgår från varje klass behov och utformas i samråd mellan lärare och skolbibliotekarie.

Observationspunkter D *Nya språket lyfter*

D:1 Eleven tar hjälp av ordens uppbyggnad för att underlätta läsflyt och läsförståelse.

D:2 Eleven använder varierande sätt att läsa beroende på syftet med läsningen.

D:3 Eleven läser regelbundet längre texter av olika slag med flyt och förståelse.

AVSTÄMNING D

Eleven läser obehindrat med förståelse.

Tips på böcker att högläsa i åk 4:

- *Drakskeppet*, Maj Bylock (Lärrarhandledning finns.) TEMA: Vikingatiden
- *Kompassresan*, Helena Bross (Handledning och arbetsbok finns.) TEMA: Sverige
- *Bettys spegel* - Carina Wilke TEMA: Värdegrund
- *Brorsan är kung* - Jenny Jägerfeld (Lärrarhandledning finns.) TEMA: Värdegrund
- *Den svarta handsken* - Ingela Korsell (Lärrarhandledning/arbetsmaterial finns.)
- *Det är jag som är Mickan* - Malin Nilsson och Vanessa López (livet för en ung, transsexuell person.)

Bok/böcker som finns i klassuppsättning:

- *Någons hjälte* - Mårten Sandén
- *Framtidskameran* - Kaj Hagstedt (Lärrarhandledning finns.)
- *Varg* - Ulf Nilsson (Lärrarhandledning finns, elevmaterial kan beställas kostnadsfritt hos eduna.se)
- *En bro av poesi* - en antologi utgiven av Svenska Akademien. (Lärrarhandledning finns och på ur.se)
- *Hjärnstark Junior* - Anders Hansén och Mats Wänblad (Lärrarhandledning finns.)

ÅRSKURS 5

Läsfrämjande i skolbiblioteket:

- Tillgång till biblioteket och skolbibliotekarien en bestämd tid varje vecka. Former och innehåll utgår från varje klass behov och utformas i samråd mellan lärare och skolbibliotekarie.

Observationspunkter E *Nya språket lyfter*

E:1 Eleven börjar använda kunskap om ords betydelser och texters innehåll för att berika sitt samtal om texter.

E:2 Eleven använder kunskap om texters uppbyggnad, layout och komposition för att fördjupa förståelsen.

E:3 Eleven läser längre texter med flyt och är på god väg att anpassa användningen av lässtrategier beroende på såväl syfte som typ av text.

AVSTÄMNING E Eleven läser längre texter med flyt och är på god väg att anpassa användningen av lässtrategier beroende på såväl syfte som typ av text.

Tips på böcker (med lärrarhandledning) att högläsa i åk 5:

- <i>Godnatt mister Tom</i> - Michelle Magorian	- <i>Mitt storslagna liv</i> - Jenny Jägerfeld
- <i>Alex Dogboy</i> - Monica Zak	- <i>Fröken Europa</i> - Kerstin Gavander
- <i>Falafelflickorna</i> - Christina Wahldén	(Arbetsuppgifter finns)

Bok/böcker som finns i klassuppsättning:

- *Balladen om en bruten näsa* - Arne Svingen (Arbetsuppgifter finns, viktigt att planera läsningen.)
- *En bro av poesi* - en antologi utgiven av Svenska Akademien. (Lärrarhandledning finns och på ur.se finns också tio av bokens dikter illustrerade/animerade.)
- *Hjärnstark Junior* - Anders Hansén och Mats Wänblad (Lärrarhandledning finns.)

ÅRSKURS 6

Läsfrämjande i skolbiblioteket:

- Tillgång till biblioteket och skolbibliotekarien en bestämd tid varje vecka. Former och innehåll utgår från varje klass behov och utformas i samråd mellan lärare och skolbibliotekarie.

Observationspunkter F *Nya språket lyfter*

F:1 Eleven använder kunskap om ords betydelser och texters innehåll för att samtala om dem på ett kritiskt sätt.

F:2 Eleven använder kunskap om texters uppbyggnad och layout för att inta ett kritiskt förhållningssätt till texter.

F:3 Eleven läser längre och mer komplexa texter och anpassar samt varierar användningen av förståelsestrategier för att inta ett kritiskt förhållningssätt vid läsning.

AVSTÄMNING F (Avspeglar betygssteget för E i kunskapskraven i årskurs 6.)

Eleven läser längre texter inom olika ämnen med flyt och anpassar användningen av förståelsestrategier samt har ett kritiskt förhållningssätt till texters syfte, innehåll och form.

Tips på böcker att högläsa i åk 6:

- *Ett hål om dagen* - Louis Sachar (Lärrarhandledning finns.)
- *Pojken i randig pyjamas* - John Boyne (Är filmatiserad.)
- *Skriet från vildmarken* - Jack London
- något normkritiskt/normkreativt (t.ex. om könsidentitet, sexuell läggning eller funktionsvariation.)
- *Knockad Romeo* - Johan Rundberg (ingår som ett läsförståelseprojekt i Klara Svenskan för åk 6. Lärrarhandledning finns.)

Bok/böcker som finns i klassuppsättning:

- *Eldens hemlighet* - Henning Mankell (Uppgifter samt bilder finns från rektors besök hos Sofia.)
- *Sanning eller konsekvens* - Annika Thor (Lärrarhandledning finns.)
- *Sand* - Petter Lidbeck (Lärrarhandledning finns.)
- *En bro av poesi* - en antologi utgiven av Svenska Akademien. (Lärrarhandledning finns och på ur.se finns också tio av bokens dikter illustrerade/animerade.)
- *Hjärnstark Junior* - Anders Hansén och Mats Wänblad (Lärrarhandledning finns.)

MÅL FÖR UNDERVISNINGEN I FRITIDSHEMMET

Undervisningen i fritidshemmet ska utgå från den värdegrund och det uppdrag samt de övergripande mål och riktlinjer som framgår av kapitel 1 och 2 i läroplanen.

För fritidshemmet finns följande centrala innehåll kopplat till läslust:

- Samtala, lyssna, ställa frågor samt framföra egna tankar, åsikter och argument om olika områden, till exempel etiska frågor och vardagliga händelser.
- Samtala om olika typer av texter.
- Digitala verktyg och medier för kommunikation.
- Säker och ansvarsfull kommunikation, även i digitala sammanhang.
- Ord och begrepp som uttrycker behov, känslor, kunskaper och åsikter. Hur ord och yttranden kan uppfattas av och påverka en själv och andra.

FRITIDSHEMMET F-1

Läsfrämjande arbete i undervisningen:

- Lyssna på ljudböcker och sagor under mellanmålet då det passar.
- Teman på loven.
- Läs hörna på fritids för de barn som vill. Uppmuntra spontana stunder.
- Läs högt under fruktstunden.

FRITIDSHEMMET 2-4

Läsfrämjande arbete i undervisningen:

- Möjlighet att lyssna på ljudböcker.
- Lugna läsrum.
- Författartema.
- Presentera veckans bok.
- Boktema, t.ex. Harry Potter.

Läsfrämjande i skolbiblioteket 2021/2022:

“Varje fritidshemsavdelning har haft möjlighet att besöka biblioteket och lyssna på berättelser en stund varje vecka. Eleverna har också själva tittat och läst i böcker som intresserat dem. Läsåret 2021/2022 har det erbjudits sagostunder där man samtidigt kunnat färglägga en målarbild med koppling till boken. Det har också erbjudits skivverkstad där man kunnat skriva en kort berättelse utifrån en förutbestämd bild. Ibland har det bjudits in till ”en lugn stund” där man kunnat välja själv, bl.a. läsa böcker och serietidningar, teckna steg-för-steg, pröva att skriva kalligrafi eller färglägga valfri bild av en favoritkaraktär från en bok. F-1 har bjudits in för att tillverka sina egna bokmärken och 2-3 har erbjudits att tillverka sina egna skrivböcker med hårdpärm från utgallrade böcker. Också fritidshemmen har lånat böcker till ett litet fritidsbibliotek och bytt ut dessa regelbundet.” *GLK juni 2022*

OM LÄSTIPS

De lästips som finns vid respektive årskurs behöver årligen uppdateras och fyllas på. Nytt för läsåret 2022/2023 är att högläsningböckerna kan knytas till aktuellt tema.

I kursplanen för svenska framgår tydligt att eleverna under sin skoltid ska möta många olika slags texter. Texter ska ses som källa till förståelse, kunskap om livet, människorna och språket som alla kan ösa ur.

Texter - Centralt innehåll i årskurs 1–3

- Skönlitteratur för barn från olika tider och skilda delar av världen. Sånger, muntligt berättande, bilderböcker, kapitelböcker, lyrik, dramatik, sagor och myter. Texter som belyser människors upplevelser och erfarenheter.
- Berättande texters budskap, uppbyggnad och innehåll. Hur en berättande text kan organiseras med inledning, händelseförlopp och avslutning samt personbeskrivningar.
- Några skönlitterärt betydelsefulla barnboks författare och illustratörer.
- Sakprosatexter för barn. Beskrivande, förklarande och instruerande texter och hur deras innehåll kan organiseras.
- Texter som kombinerar ord och bild samt texter i digitala miljöer för barn.

Texter - Centralt innehåll i årskurs 4–6

- Skönlitteratur för barn och unga från olika tider, från Sverige, Norden och övriga världen. Lyrik, dramatik, sagor och myter. Texter som belyser människors villkor och identitets- och livsfrågor.
- Berättande texters budskap, språkliga drag och uppbyggnad. Tillbakablickar, miljö- och personbeskrivningar samt dialoger.
- Några skönlitterärt betydelsefulla barn- och ungdomsboks författare och deras verk.
- Sakprosatexter för barn och unga. Beskrivande, förklarande, instruerande och argumenterande texter. Texternas innehåll, uppbyggnad och typiska språkliga drag.
- Texter som kombinerar ord, bild och ljud samt texter i digitala miljöer.

“Som stöd för den fortsatta utvecklingen av det egna läsandet och skrivandet behöver alla elever se språket i bruk. Funktionen är det väsentliga för att skapa ett engagemang. Varför ska vi läsa eller skriva? Utrymmet för mötet med olika slags texter måste hela tiden vara stort, även det som eleverna inte själva kan läsa och skriva! Texterna är den källa till förståelse, kunskap om livet, människorna och språket som alla kan ösa ur. Här finns berättelserna, äventyren, spänningen och faktauppgifterna som blir utgångspunkt för det stimulerande och språkutvecklande samtalet, berättandet och meningsskapandet på olika sätt. Såväl skönlitteratur, faktaböcker och uppslagsböcker av olika slag bör finnas tillgängliga för eleverna. Även annat tryckt läsmaterial behövs: tidningar, broschyrer, kataloger och så vidare.”

Nya språket lyfter s. 35

BOKTIPS FÖR PEDAGOGER (böcker som finns på skolan)

- *Litteraturläsning som lek och allvar. Om tematisk litteraturundervisning på mellanstadiet.* - Lars-Göran Malmgren och Jan Nilsson
- *Lyckas med läsning. Läs- och skrivinläring i Nya Zeeland.*
- *Bibliotekarien som medpedagog. Eller: Varför sitter det ingen i lånedisken?* - Sofia Malmberg och Teo Graner
- *Den meningsfulla högläsningen.* - Anne-Marie Körling
- *Skolbiblioteket - skolans informationscentrum.* - Monica Nilsson
- *Aktivt lärande med skolbibliotek.* - Elsa Gómez och Margareta Swenne
- *Författarbesök i skolan - kreativ läsning, samtal, fantasi och kritiskt tänkande.* - Maud Hell
- *Olika sätt att läsa. Om barn med funktionsnedsättningar och deras läsning.* - Jenny Nilsson
- *Skolbibliotekets möjligheter. Från förskola till gymnasium.*
- *Listiga räven. Läsning genom skönlitteratur.* - Birgitta Alleklev och Lisbeth Lindvall
- *På gott och ont - boktips om fantasy och skräcklitteratur.* - Annika Johansson
- *Viljan att lära. Om lärandets drivkrafter och skolbibliotekets möjligheter.* - Titti Hasselrot
- *Läsglädje i skolan. En bok om litteraturundervisning tillsammans med slukarålderns barn.* - Helen Amborn och Jan Hansson
- *Aktiv läskraft. Att undervisa i lässtrategier för förståelse.* - Barbro Westlund
- *Den meningsfulla språkväven.* - Rigmor Lindö
- *Med läsning som mål. Om metoder och forskning på det läsfrämjande området.*
- *Läsning.* - Frank Smith
- *Handbok för skolbibliotekarier. Modeller, verktyg och praktiska exempel.* - Margareta Guldér och Zuzana Helinsky
- *Hållbar skolbiblioteksutveckling* - Maria Schedvin

RESURSER

Skolverkets sidor om läslust:

<https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/vack-las-lusten-infor-laslovet>

<https://www.skolverket.se/skolutveckling/kurser-och-utbildningar/laslyftet-i-skolan>

Läsfixarna med flera material finns på skolans drive

<https://sites.google.com/a/backatorpsskolan.se/internet/skolutveckling/it-skolbibliotek>